

Kidwelly

WALKING PACK
PECYN CERDDED
Cydweli

Kidwelly is home to Wales' oldest canal, a stunning castle and a mountain. It also has a nature reserve and numerous sites of special scientific interest.

Mae Cydweli yn gartref i gamlas hynaf Cymru, castell ysblennydd a mynydd. Mae ganddi hefyd warchodfa natur a safleoedd niferus o ddi-ddordeb gwyddonol arbennig.

Put simply: ***It's a fascinating place to go walking.***

Those who choose to explore Kidwelly's quieter surroundings are also likely to come across some of the amazing wildlife that lives here. The marshes and canal area are both recognised as being

important for the local bird life by the RSPB and the Glan yr Afon Nature Reserve is a thriving wildlife habitat. If you venture up to Mynydd y Garreg you may also see

some of the many birds of prey that live there throughout the year. Keep your eyes peeled: *who knows what you might see.*

These walking cards describe walks for all abilities. From a gentle stroll through the Glan yr Afon Nature Reserve to the 9 mile walk around the old parish boundaries, there is something here for everyone.

Together, these walks form a great introduction to the landscape, wildlife and history of the local area. If you want to know more, please take time to read the interpretation panels which you will find dotted around Kidwelly and Mynydd y Garreg.

Happy walking!

Yn syml: ***Mae'n lle difyr iawn i fynd i gerdded.***

Mae'r rheiny sy'n dewis archwilio ardaloedd ffiniol mwy tawel Cydweli yn debygol o ddod ar draws peth o'r bywyd gwyllt ardderchog sy'n byw yma.

Mae'r corysdd ac ardal y gamlas yn cael eu cydnabod fel manau

pwysig ar gyfer yr adar lleol gan yr RSPB ac mae Gwarchodfa Natur Glan yr Afon yn gynefin bywyd gwyllt ffyniannus.

Os mentrwyd i fyny i Fynydd y Garreg efallai y gwelwch rhai

o'r adar ysglyfaethus niferus sy'n byw yno gydol y flwyddyn. Byddwch yn wylidwrs: *pwyl a wyl beth a welwch!*

Mae'r cardiau cerdded hyn yn disgrifio teithiau cerdded ar gyfer pob gallu.

O ymlwybro'n dawel drwy Warchodfa Natur Glan yr Afon i'r daith 9 milltir o gwmpas hen ffiniau'r plwyf, mae rhywbeth yma i bawb.

At ei gilydd, mae'r teithiau cerdded hyn yn gyflwyniad gwych i dirwedd, bywyd gwyllt a hanes yr ardal leol. Os ydych am gael gwybod mwy, oedwch er mwyn darllen y paneli dehongli sydd yma ac acw yng Nghydweli a Mynydd y Garreg.

Mwynhewch y cerdded!

MYNYDD Y GARREG MOUNTAIN

DISTANCE: 2 $\frac{1}{4}$ miles

DIFFICULTY: A short walk across some rough and muddy ground. Requires sturdy footwear.

The mountain which gives Mynydd y Garreg its name is a wild and beautiful place.

The rich industrial history of what is now a thriving wildlife habitat makes this a fascinating place to walk.

The walk starts at the village hall car park.

From the car park walk up a track which leads up past the primary school. After about 200m you will come to a footpath sign and a gate on your right. Go through this gate and up the footpath which will take you onto the mountain itself.

After about 50m this path will fork.

You need to stay on the main track which

MYNYDD Y GARREG

PELLTER: 2 $\frac{1}{4}$ filltir

ANHAWSTER: Taith gerdded fer dros dir garw a lleidiog. Mae angen esgidiau cadarn.

Mae'r mynydd sy'n rhoi ei enw i fynydd y Garreg yn lle gwyllt a phrydferth.

Mae hanes diwydiannol cyfoethog yr hyn sydd bellach yn gynefin bywyd gwyllt ffyniannus yn golygu bod hwn yn lle difyr iawn i gerdded.

Mae'r daith yn dechrau ym maes parcio neuadd y pentref. O'r maes parcio

cerddwch i fyny'r llwybr sy'n arwain heibio i'r ysgol gynradd. Wedi tua 200m byddwch yn cyrraedd arwydd llwybr troed a giât ar y dde. Ewch drwy'r giât ac i fyny'r llwybr fydd yn mynd â chi i'r mynydd ei hun.

Wedi tua 50m bydd y llwybr yn fforchio.

bends around to the left. This path will eventually open up and take you above the main quarry.

After a few hundred metres you will reach a turning circle for the mountain bikes that regularly use the mountain.

Ignore this and follow the path which bears to the left. This will bring you to a crossroads.

Go straight ahead and follow the path up the hill to the highest point of the walk.

On a clear day you will be able to see for miles from this point. Remember to keep your eyes peeled for red kites, sparrow hawks and other birds of prey.

Keep following the path around to your right. It will eventually bring you back to the main track across the mountain.

Once you are back on the main track you need to follow the path along the south eastern edge of the quarry. After 100m you will need to bear right down a narrow footpath.

The quarry on your right was created during the period of silica mining which took place during the 19th century. The local people were not impressed when quarrying companies started work and put up strong opposition. The standoff was so severe that the papers began calling them the '*Silica Wars*'. The quarries are now full of water and is a thriving wildlife habitat. When you reach the bottom of the quarry path you need to keep heading downhill. Be careful not to miss the right fork in the footpath which leads back down to the school.

Arhoswch ar y prif llwybr sy'n gwyro i'r chwith. Bydd y llwybr hwn agor i fyny ac yn mynd â chi uwchben y brif chwarel.

Ar ôl ychydig o gannoedd o fetrau byddwch yn cyrraedd cylch troi ar gyfer y beiciau mynydd sy'n defnyddio'r mynydd yn rheolaidd. Anwybyddwch hwn a dilyn y llwybr sy'n gwyro i'r chwith. Daw hyn â chi at groesffordd.

Ewch yn syth ymlaen a dilyn y llwybr i fyny'r bryn at bwynt uchaf y daith. Ar ddiwrnod clir byddwch yn gallu gweld am filltiroedd o'r pwynt hwn. Cofiwch edrych am farcutiaid coch, cudyllod gleision ac adar ysglyfaethus eraill.

Parhewch i ddilyn y llwybr o gwmpas i'r dde.

Yn y pen draw bydd yn dod â chi yn ôl i'r prif llwybr ar draws y mynydd. Unwaith y byddwch yn ôl ar y prif llwybr mae angen i chi ddilyn y llwybr ar hyd ymyl de ddwyreiniol y chwarel. Ar ôl 100m bydd angen i chi lynu i'r dde i lawr llwybr troed cul.

Cafodd y chwarel ar y dde ei chreu yn ystod y cyfnod o gloddio silica yn ystod y 19eg ganrif. Nid oedd y bobl leol yn hapus pa ddechreuodd gwmmniau chwarelu weithio ac roedd gwrthwynebiad cryf. Roedd y gwrthdaro mor ffyrnig dechreuodd y papurau alw'r sefyllfa yn y '*Rhyfeloedd Silica*'. Mae'r chwareli bellach yn llawn dŵr ac yn gynefin bywyd gwyllt ffyniannus. Pan fyddwch yn cyrraedd gwaelod llwybr y chwarel mae angen i chi barhau i anelu i lawr y bryn. Peidiwch â methu'r fforch i'r dde yn y llwybr troed sy'n arwain yn ôl i lawr i'r ysgol.

CANAL AND QUAY

DISTANCE: 2 miles

DIFFICULTY: An easy walk on good footpaths with a few muddy sections.

Did you know that Kidwelly's Canal is the oldest in Wales?

It was built by Thomas Kymer in the late 18th century to help transport coal out of Kidwelly. It is also thought that this was the first purpose built canal and railway system in the whole world.

The canal is no longer in use and is now a thriving wildlife habitat recognised by the RSPB. The canal and surrounding marshland provides a perfect habitat for all sorts of wild and rare birds. *Keep your eyes peeled.*

The walk starts at the free car park at the quay. From the car park, head across the

CAMLAS A CHEI

PELLTER: 2 filltir

ANHAWSTER: Taith gerdded hawdd ar lwybrau troed da gyda rhai rhannau lleidiog.

A oeddech yn gwybod mai Camlas Cydweli yw'r hynaf yng Nghymru?

Cafodd ein hadeiladu gan Thomas Kymer ar ddiwedd y 18fed ganrif i helpu cludo glo allan o Gydweli. Credwyd hefyd mai dyna'r system camlas a rheilffordd at y diben gyntaf yn y byd.

Nid yw'r gamlas yn cael ei defnyddio bellach ac mae nawr yn gynefin bywyd gwylt ffyniannus a gwynbyddir gan yr RSPB. Mae'r gamlas a'r tir cors o'i chwmpas yn cynnig cynefin perffaith i bob math o adar gwylt a phrin.

Cofiwch edrych amdanynt.

Mae'r daith gerdded yn dechrau yn y

canal bridge to the footpath on the far side of an open grassy area. Follow this footpath to your left. After 50m this path goes across a bridge to the right.

Follow this footpath taking time to look for birdlife across the marshes.

The footpath will eventually wind back to link up with the canal towpath.

Where the path forks make sure you take the footpath to the right, away from the canal. Follow this path which will eventually bring you to a raised footpath on top of the sea wall. You should get some great views of the marshes and estuary from this point.

At the end of the raised walkway there's a kissing gate down to your left. Go through the gate to the far end of the footpath and follow the muddy track up the hill.

After 50m you will reach a footpath sign and kissing gate to your left. Take this path and follow it through the field.

The gate at the far side of the field will bring you to the start of the canal towpath. Follow the towpath along the far side of the canal all the way back to the quay and car park.

maes parcio am ddim yn y cei. O'r maes parcio, ewch ar draws bont y gamlas i'r llwybr troed ar ben pellaf yr ardal wair agored. Dilynwch y llwybr troed hwn i'r chwith. Ar ôl 50m mae'r llwybr hwn yn mynd dros bont i'r dde. Dilynwch y llwybr troed hwn gan gofio oedi i edrych am adar ar y coryydd.

Bydd y llwybr troed yn troi yn ôl yn y pen draw i gysylltu â llwybr tynnu'r gamlas.

Lle mae'r llwybr yn fforchio gwnewch yn siŵr eich bod yn cymryd y llwybr troed i'r dde, i ffwrdd o'r gamlas. Dilynwch y llwybr hwn fydd yn y pen draw yn dod â chi i lwybr troed uchel ar ben y morglawdd.

Dylech brofi golygfeydd gwych o'r coryydd a'r aber o'r man hwn.

Ar ddiwedd y llwybr uchel mae giât mochyn i lawr i'r chwith. Ewch drwy'r giât i ben pellaf y llwybr troed a dilynwch y llwybr lleidiog i fyny'r bryn.

Ar ôl 50m byddwch yn cyrraedd arwydd llwybr troed a giât mochyn i'r chwith.

Dilynwch y llwybr hwn drwy'r cae. Bydd y giât ar ben pellaf y cae yn dod â chi i ddechrau llwybr tynnu'r gamlas. Dilynwch y llwybr tynnu ar hyd ochr bellaf y gamlas yr holl ffordd yn ôl i'r cei a'r maes parcio.

GLAN YR AFON

DISTANCE: 1 mile

DIFFICULTY: An easy walk on good footpaths. The first half is suitable for pushchairs and wheelchairs.

Glan yr Afon Nature Reserve is a great example of nature's resilience.

Believe it or not, 20 years ago this whole area was a municipal tip! Now, after careful landscaping and restoration, the area is a thriving wildlife habitat. Due to its coastal location the biggest attraction is the variety of birdlife that you can see here. That said, the reserve also boasts over 300 species of plant along with Wales' largest population of Bee Orchid. The path that follows the river is a firm stone path which is suitable for pushchairs and wheelchair users. Once the

GLAN YR AFON

PELLTER: 1 filltir

ANHAWSTER: Taith gerdded hawdd ar lwybrau da. Mae'r hanner cyntaf yn addas i gadeiriau gwthio a chadeiriau olwyn.

Mae Gwarchodfa Natur Glan yr Afon yn enghraifft wych o wydnwch natur.

Credwch neu beidio, 20 mlynedd yn ôl roedd yr ardal gyfan hon yn domen ddinesig! Nawr, ar ôl tirlunio ac adfer gofalus, mae'r ardal yn gynefin bywyd gwyllt ffyniannus. Oherwydd ei lleoliad arfordirol yr atyniad mwyaf yw'r amrywiaeth o adar y gellir eu gweld yma. Wedi dweud hynny, mae'r warchodfa hefyd yn gartref i dros 300 rhywogaeth o blanhigion ynghyd â phoblogaeth fwyaf Cymru o'r Tegeirian Gwenynog. Mae'r llwybr sy'n dilyn yr afon yn llwybr

path winds back through the nature reserve itself the path gets a little rougher. The walk starts at the Glan yr Afon car park by the Old Slaughter House. Begin by heading along the clear pathway which follows the banks of the Gwendraeth Fach. Be sure to keep your eyes peeled for birds and other wildlife.

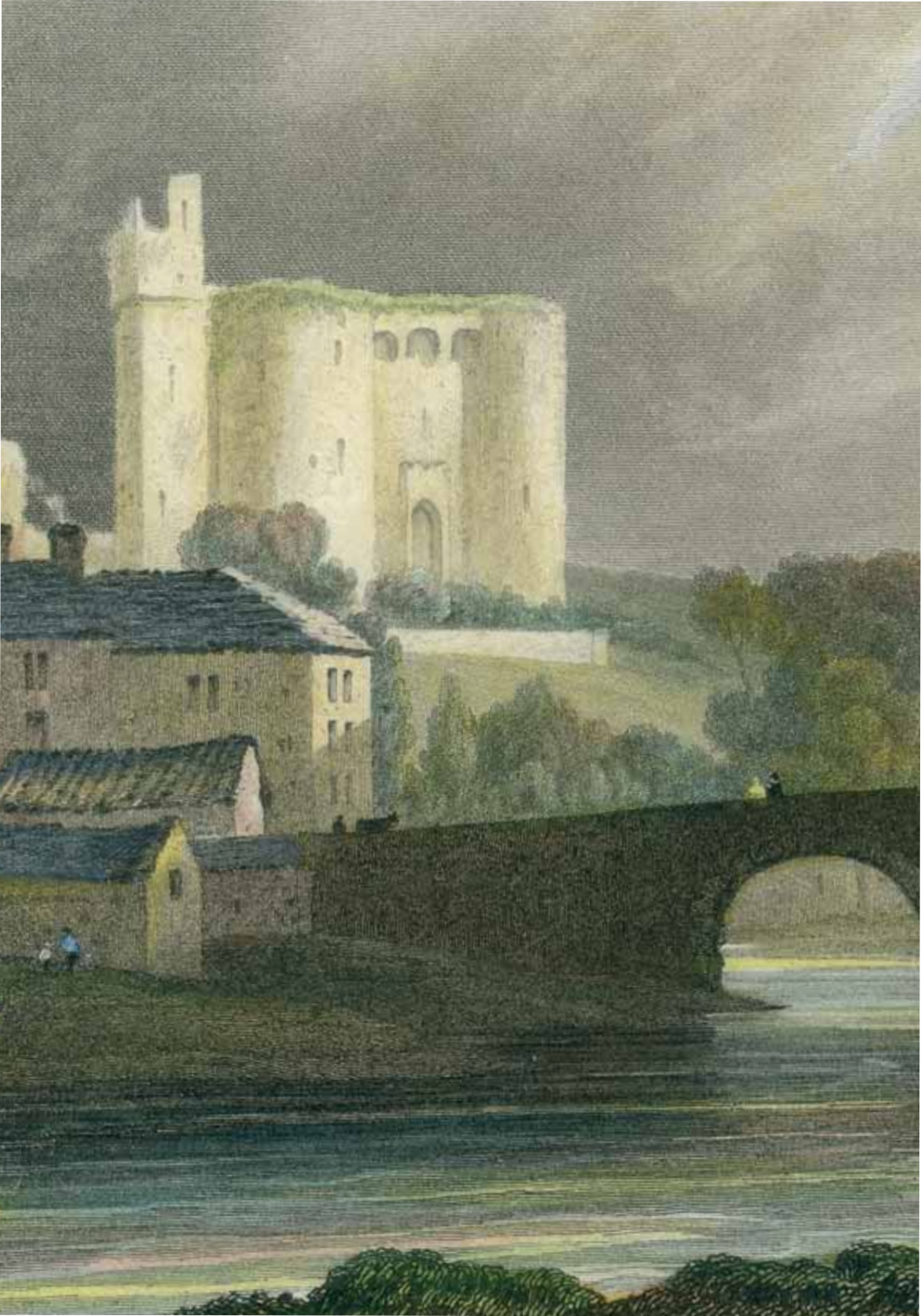
After about 500m the path winds away from the river. A little further on there is another path which leaves the main track to the right. This leads back through the nature reserve and back to where the walk started. If you are using a wheelchair or have a pushchair with you it would be advisable to head back the way you came. The path through the nature reserve takes you through a variety of habitats and gives you the opportunity to see many of the wild species that now thrive here. It is amazing to think that this was once a place for dumping rubbish!

carreg cadarn sy'n addas ar gyfer cadeiriau gwthio a defnyddwyr cadeiriau olwyn. Pan fydd yn llwybr yn troi yn ôl drwy'r warchodfa natur ei hun mae'r llwybr yn dod ychydig yn fwy garw.

Mae'r daith gerdded yn dechrau ym maes parcio Glan yr Afon ger yr Hen Ladd-dy. Dechreuwch drwy fynd ar hyd y llwybr clir sy'n dilyn glannau'r Gwendraeth Fach. Cofiwch edrych am adar a bywyd gwylt arall. Ar ôl 500m mae'r llwybr yn troi i ffwrdd o'r afon. Ychydig ymhellach ymlaen mae llwybr arall sy'n gadael y prif lwybr i'r dde. Mae hwn yn arwain yn ôl drwy'r warchodfa natur ac yn ôl i'r man lle dechreuodd y daith. Os ydych yn defnyddio cadair olwyn neu os oes cadair wthio gennych dylech fynd yn ôl ar hyd yr un ffordd ag y daethoch. Mae'r llwybr drwy'r warchodfa natur yn mynd â chi drwy amrywiaeth o gynefinoedd ac yn rhoi cyfle i chi weld llawer o'r rhywogaethau gwylt sydd bellach yn ffynnu yma. Mae'n anhygoel meddwl yr oedd hwn unwaith yn lle i ollwng sbwriel!

We hope you've enjoyed walking these routes. These really are just an introduction to what this area has to offer. The nearby Pembrey Country Park, the Millennium Coastal Park and the vast network of public footpaths which scatter the local landscape offer many more great days out for walkers of all abilities. *Make sure you make the most of them!*

If you need any more information about activities in the local area, please feel free to drop into the Town Council Offices.

Gobeithio eich bod wedi mwynhau cerdded y llwybrau hyn. Cyflwyniad yn unig ydynt i'r hyn sydd gan yr ardal i'w gynnig. Mae Parc Gwledig Pembrey gerllaw, Parc Arfordirol y Mileniwm a'r rhwydwaith helaeth o lwybrau tramwy sydd ar draws y tirlun lleol yn cynnig llawer mwy o ddiwrnodau allan gwych i gerddwyr o bobl gallu. *Manteisiwch i'r eithaf arnynt!* Os oes angen mwy o wybodaeth arnoch am weithgareddau yn yr ardal leol, galwch heibio Swyddfeydd Cyngor y Dref.

Smartphone user?
Scan the code
to visit our website.
Defnyddio ffôn clyfar?
Sganwch y còd i ymweld
a'n gwefan ni.

Design & Production www.ridlerwebster.co.uk